ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Jiřího Vyvadila v právní věci stěžovatele **W. M.**, zastoupeného Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem v Plzni, Františkánská 7, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 20. 8. 2004, č. j. 60 Az 91/2004 – 26,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 20. 8. 2004, č. j. 60 Az 91/2004 – 26, byla zamítnuta žalobu podaná stěžovatelem proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 21. 6. 2004, č. j. OAM-375/LE-B01-B02-2004, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatele o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). V odůvodnění rozsudku krajský soud uvedl, že ministerstvo opřelo výrok napadeného rozhodnutí o zjištění, že důvody, pro které stěžovatel podal návrh na zahájení řízení, jsou pouze takové, které nelze podřadit pod důvody uvedené v § 12 zákona o azylu. Z obsahu správního spisu je podle krajského soudu zřejmé, že stěžovatel jako důvod své žádosti uvedl obavy z věřitele svého otce a snaha legalizovat pobyt na území České republiky za účelem opatření finančních prostředků pro splácení dluhu. Ministerstvo tedy nepochybilo, pokud žádost zamítlo jako zjevně nedůvodnou. Pokud se jedná o jeho námitku vztahující se k § 14 zákona o azylu, nebylo o tomto druhu azylu rozhodováno.

Proti rozsudku krajského soudu podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost, jejíž důvod spatřuje v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť krajský soud, stejně jako ministerstvo, nesprávným způsobem posoudil právní otázku, zda je možno na jeho případ vztáhnout § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Stěžovatel se ve své domovské zemi dostal do finančních potíží, kdy věřitelé jeho otce pronásledovali i stěžovatele samotného. Vymahači k vymáhání pohledávky použili osob ze zločineckých struktur a stěžovatel tak byl ohrožen nejenom na zdraví, ale i na životě. Pokud hledal ochranu u státních orgánů, zjistil, že i ty jsou součástí zločineckých struktur a stěžovatel nemá jinou šanci zajistit ochranu své osoby. Stěžovatel je proto přesvědčen, že s ohledem na tyto skutečnosti je dán důvod k udělení azylu podle § 12 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, neboť patří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur a je těmito strukturami pronásledován právě proto, že není jejich členem a domovský stát tuto situaci toleruje. V této souvislosti upozornil na čl. 65 metodologické příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka. Důvod podání kasační stížnosti spatřuje také v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., když má za to, že ministerstvo provedlo dokazování nedostatečným způsobem a na základě takto zjištěného skutkového stavu nebylo možné ve správním řízení spravedlivě rozhodnout. Nebyla zcela respektována situace stěžovatele, který jako účastník řízení má jen velmi omezené možnosti pro zajištění důkazů o persekuci v domovské zemi, když krajský soud ponechal tuto skutečnost zcela bez povšimnutí. Nelze též přehlédnout, že pokud je stěžovatel internován v záchytném zařízení pro cizince, je pro něj téměř nemožné takové důkazy o splnění podmínek pro udělení azylu získat. Další důvod spatřuje stěžovatel v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., když má za to, že krajský soud nesprávným způsobem posoudil otázku, zda správní řízení netrpělo procesní vadou. Stěžovatel je přesvědčen, že i v tomto případě je krajský soud povinen přezkoumat napadené rozhodnutí a správní řízení jemu předcházející z hlediska dodržení procesních předpisů. Ministerstvo se podle přesvědčení stěžovatele dopustilo porušení zákona č. 71/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „správní řád“) minimálně tím, že nedostatečným způsobem provedlo dokazování ve věci a že jeho rozhodnutí neodpovídá § 47 odst. 3 správního řádu, protože jeho odůvodnění je nedostatečné. Stěžovatel vytýká krajskému soudu, že mu nezajistil tlumočníka, i když jeho potřeba v řízení vyšla najevo. Z podání stěžovatele, jakož i z pohovoru provedeného se stěžovatelem zcela zjevně vyplývá, že tento český jazyk neovládá. Krajský soud tak zkrátil práva stěžovatele hájit se u soudního řízení a porušil rovnost stran. Proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil, věc vrátil k dalšímu řízení a kasační stížnosti přiznal odkladný účinek.

Ministerstvo ve svém vyjádření popřelo oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jeho rozhodnutí i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Protože žádost stěžovatele byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná, nelze se dovolávat posouzení azylu podle § 12 a 14 zákona o azylu, neboť o těchto formách azylu nemohlo být v tomto typu řízení rozhodnuto. Pokud se stěžovatel odvolává na Příručku k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíka vydanou Vysokým komisařem pro uprchlíky v lednu 1992, tato není pro správní orgán závazná, neboť má pouze doporučující charakter. I pro řízení o kasační stížnosti odkázalo ministerstvo na správní spis, zejména na podání a výpovědi stěžovatele učiněné ve správním řízení, a na vydané rozhodnutí a navrhlo zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil, přičemž neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Prvním stěžovatelem uváděným důvodem podané kasační stížnosti je důvod spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Zákon o azylu vedle pozitivního vymezení předpokladů pro udělení azylu v § 12, § 13 a § 14 stanoví také vylučující důvody, při jejichž naplnění nelze žadateli azyl udělit. Tyto důvody jsou taxativně stanoveny v § 15 a 16 zákona o azylu. Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 citovaného zákona.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je buď pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že podmínky pro udělení azylu splňuje cizinec, je-li ve vztahu k jeho osobě zjištěno, že je pronásledován, respektive má odůvodněný strach z pronásledování, z důvodů uplatňování určitých politických práv a svobod či politických názorů nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité skupině obyvatel (rasové, náboženské, národnostní, sociální). Za pronásledování se pro účely zákona o azylu považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovýmto jednáním. Stěžovatel v žádosti o udělení azylu uvedl, že vlast opustil z obavy z pronásledování věřiteli, kterým jeho otec dlužil peníze. Česká republika pro něj není cílovým státem. Při pohovoru zopakoval, že měl strach z věřitelů, kterým otec dlužil peníze, protože mu vyhrožovali, že se mu pomstí. Jiné závažné problémy neměl, aktivně se politického života nezúčastnil a neměl problémy se státními orgány. Jeho matka se na ně obrátila o pomoc, ale bez úspěchu. To bylo v době, kdy se již stěžovatel ukrýval v provincii Hebei. Do zahraničí odešel proto, aby vydělal peníze a pomohl zlepšit situaci rodiny. Stěžovatelem tvrzené problémy se soukromými osobami za situace, kdy stěžovatel ani nevyužil možnosti ochrany ze strany státních orgánů v zemi původu, nemohly být proto hodnoceny jako pronásledování z důvodů stanovených v ustanovení § 12 zákona o azylu. Proto byl důvodně aplikován § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu a krajskému soudu nelze vytýkat nesprávné posouzení právní otázky.

Pokud stěžovatel upozorňuje na čl. 65 Příručku k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíka, zdůrazňuje v této souvislosti Nejvyšší správní soud, že je zcela bezpředmětné, protože stěžovatel požádal o udělení azylu podle zákona o azylu a nikoliv o přiznání postavení uprchlíka podle zákona č. 498/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Rovněž i další námitku o nedostatečně provedeném dokazování a z toho plynoucím nedostatečně zjištěném skutkovém stavu věci, nepovažuje Nejvyšší správní soud za důvodnou. Ministerstvo si pro rozhodnutí opatřilo dostatek podkladů, když vycházelo z tvrzení stěžovatele uváděných v návrhu na zahájení řízení a v pohovoru k důvodům návrhu. Takto zjištěný skutkový stav nelze, zejména s ohledem na skutečnosti uvedené stěžovatelem ve správním řízení, považovat za nedostačující pro rozhodnutí ve věci. Protože stěžovatel uváděl důsledně jako důvod podání žádosti o azyl rodinné problémy s věřiteli, které se snažil odjezdem z Číny řešit, nebyl důvod provádět jakékoliv důkazy, přičemž nelze také ponechat

bez povšimnutí, že stěžovatel neuvedl, v čem spatřuje nedostatečnost provedeného dokazování. Proto Nejvyšší správní soud v řízení neshledal vadu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Stěžovatel v kasační stížnosti také s poukazem na ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. namítal, že krajský soud nesprávně posoudil otázku, zda správní řízení netrpělo procesní vadou. Pokud stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že bylo nedostatečným způsobem provedeno dokazování, odkazuje Nejvyšší správní soud na závěr vyslovený v předchozím odstavci. Tvrzení stěžovatele, že správní rozhodnutí neodpovídá ustanovení § 47 odst. 3 správního řádu je obecné a neurčité, takže v tomto rozsahu nemohl Nejvyšší správní soud důvodnost namítané nezákonnosti přezkoumat.

Rovněž tak nedůvodná je námitka týkající se zkrácení práva stěžovatele tím, že krajský soud mu nezajistil tlumočníka. Vzhledem k tomu, že s. ř. s. neobsahuje konkrétní ustanovení o právu jednat před soudem ve své mateřštině, je třeba za použití ustanovení § 64 s. ř. s. postupovat podle § 18 o. s. ř. Podle odst. 1 citovaného ustanovení mají účastníci v občanském soudním řízení rovné postavení. Mají právo jednat před soudem ve své mateřštině. Soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Podle odst. 2 citovaného ustanovení účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo. Z citovaného ustanovení tedy vyplývá, že k tomu, aby soud ustanovil účastníkovi tlumočníka, nestačí pouze, že jedná o účastníka, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, ale současně musí potřeba ustanovit tlumočníka vyjít v řízení najevo.

V dané věci byla Krajskému soudu v Plzni doručena žaloba stěžovatele, která byla sepsána v českém jazyce. V průběhu řízení požádal krajský soud stěžovatele o sdělení, zda souhlasí s tím, aby ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s. bylo o věci samé rozhodnuto bez jednání. Současně ho upozornil, že souhlas bude udělen také tehdy, pokud do dvou týdnů od doručení této výzvy nevyjádří svůj nesouhlas s takovým projednáním věci. Na tuto výzvu, která mu byla doručena dne 2. 7. 2004, stěžovatel nereagoval. Za této situace byly splněny zákonné podmínky, aby krajský soud rozhodl ve věci bez jednání. Podle názoru Nejvyššího správního soudu za daného stavu potřeba ustanovit stěžovateli tlumočníka v řízení před krajským soudem nevyšla najevo, neboť žaloba byla sepsána v českém jazyce a stěžovatel vůči soudu neučinil žádné podání, ze kterého by bylo zřejmé, že výzvě soudu nerozumí. Zásada rovnosti účastníků řízení formulovaná v ustanovení § 18 o. s. ř. je projevem ústavního principu rovnosti účastníků vyjádřeného v čl. 96 odst. 1 Ústavy a v čl. 37 odst. 3 a 4 Listiny základních práv a svobod. Při posuzování postupu krajského soudu při realizaci tohoto práva uvedeného v ustanovení § 18 o. s. ř., dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že tento nepochybil, pokud neustanovil stěžovateli tlumočníka.

Z důvodů výše uvedených Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O kasační stížnosti rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s. bez jednání.

O stěžovatelem podaném návrhu, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud nerozhodl, protože věc byla vyřízena přednostně v souladu s ustanovením § 56 ve spojení s § 120 s. ř. s.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil,

proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. února 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu